

Прип'ять відзначила півстолітній ювілей

ЗАДЗЕРКАЛЛЯ. Та на повноцінне життя міста-красеня припало лише 16 років. Інші — історія трагедії, пустощі й смутку

Юрій МЕДУНИЦЯ,
«Урядовий кур'єр»

Порівнюючи власні враження від першого відвідання Прип'яті рівно чверть віку тому й нинішні, ловиш себе на думці, що ця колись перлина українського Полісся повертається до життя. Парадокс. 25 років тому пересічним громадянам потрапити сюди було набагато складніше. Інша річ — журналісти, всілякі делегації чи мільйонери, які охороняли периметр.

Натомість нині, так би мовити, вулицями міста фактично вільно гуляють туристи з різних країн. Кількість іноземців становить майже 80% загального потоку відвідувачів. Їх супроводжують численні гіді оператора «Чорнобиль Тур» — хлопці й дівчата, розпізнати яких можна за емблемами на зелених шапочках і раціями, чії антени стирчать з нагрудних кишень. Саме ця компанія ініціювала своєрідну передачу естафети від колишніх прип'ятців тим, хто нині буває в їхньому місті, — туристам.

Просіки замість вулиць

Після проходження КПП «Дитятки» дорога стелиться м'яким рушником, мереживом на якому час до часу снують дикі тварини. Пощастило побачити косуль, вони сміливо й граційно перестрибнули трасу, хутко зникнувши поміж дерев. Навкруги скільки бачить око — густі ліси з величезними галлявинами, просіки, ЛЕС, які нагадують про колишню енергетичну потужність краю.

Сам Чорнобиль не лише зберіг ознаки життя, а й примножив їх. Тут вахтовим методом живуть близько 2 тисяч людей, які обслуговують зону відчуження. Рівень радіації істотно не відрізняється від столичного. Утім, як і перед в'їздом до Прип'яті. А вулиць у звичному нам розумінні тут уже майже немає. Автотранспорт буквально продирається крізь хащі вузьенькими просіками — це все, що залишилося від колись широких шляхів на дві смуги руху. Лише гіді та місцеві, які прибули відзначити ювілей рідного міста, називають їх: то Леніна, то Героїв Сталінграда, то Лазурний. Натомість походження назв сучасних орієнтирів, скажімо, «Яма», нинішнім славутичанам уже невтямки.

З обох боків цих просік між деревами проступають поглиблені поспіхом будинки — п'яти- й дев'ятиповерхівки. Ніби корпуси санаторіїв у гущавині цілющого лісу. Зеленої пори року тут узагалі непролазні джунглі. Ось лише 1986-го дерев тут не було. Вони вирости пізніше. А про цілісність уже давно не йдеться. Самі ж будинки й досі вражають продуманою

архітектурою та розумним плануванням, одразу видно: зроблено як для людей, що в тодішньому СРСР було доволі рідкісним явищем.

Загалом ліквідувати наслідки чорнобильської катастрофи неможливо. Але заради майбутнього їх слід максимально локалізувати. Україна не перший рік домагається внесення Прип'яті до переліку культурної спадщини ЮНЕСКО. Це дасть змогу якнайдовше зберегти автентичність цього місця як джерела безцінного наукового досвіду й свідчення слабкості людини перед природою.

Дві гвинтики на... день народження

Щодо життя, то воно у Прип'яті справді є. І не лише численні вуличні собаки, яких тут хоч греблю гати, життєствердно виляють хвостами перед гостями. Уже давно не бояться бувати в зоні й туристи. Їхня кількість постійно зростає. Торік, розказав журналістам директор з наукової роботи «Чорнобиль Тур» Сергій Мирний, зону відчуження офіційно відвідали близько 120 тисяч людей. Цьогоріч очікують до 200 тисяч туристів.

І їх, переконаний Сергій Мирний, який 1986 року служив у цих місцях командиром взводу радіологічної розвідки, можна сміливо вважати сучасними жителями міста. Зворушлива зустріч колишніх і нинішніх прип'ятців відбулася в парку «Колесо». За спинами —

справжнє колесо огляду, яке ніколи не бачило відвідувачів, залишки каруселей, гойдалок, автодрому з машин-

культури «Енергетик», ні гості не стали свідками звичайної людської слабкості. Яку, втім, зрозуміли б усі.

ками. Попереду — обличчя людей з різних країн.

Дбайливі господарі підготували кожному гостеві невеличкі пам'ятні сувеніри, щиро вручили, поручкалися, обійнялися. Над головами підняли власноруч зроблену яскраву кольорову гірлянду «З днем народження!», влаштували імпровізовану фотовиставку — яким було це місто до 26 квітня 1986 року. Гості мають бачити не лише сюрреалістичну картинку сьогодення, а й приховану за радіацією та спустошенням душу цього міста.

Місцеві прибули зі Славутича робочим дизелем, який на станцію «Семиходи» доправляє звітні працівників на ЧАЕС. Категоричною умовою, нібито жартома розповіла одна з прип'ятців, була гарантія відсутності сліз, до яких так схильні жінки в чутливих ситуаціях. До їхньої честі, ні центральна площа, ні готель «Полісся», ні будинок

Тим часом біля колеса огляду зустріч добігла кінця. Довго перебувати в центрі небезпечно. Налаштовані на допустимому дозу 0,3 мікросіверта, дози метри гостей раз по раз пищали, нерідко влаштовуючи гвалт і вереск. Коли наші люди не виявляють стурбованості, іноземці дивуються, з настороженою цікавістю зазирають перед невидимою загрозою, та, попри все, далі фіксують незабутні миті перебування в зоні.

Прип'ятці вирушили гуляти містом, шукати свої будинки, ностальгуючи за його і водночас власним минулим. «Ми прийшли на день народження давнього друга», — розчулено ділилися думками ці люди. І Славутицький міський голова Юрій Фомічов, і всі вони тримали в руках червоні гвинтики. Ось лише число квітів було парним...

Колишні прип'ятці завжди раді гостям. Хоча зараз вони й самі в гостях у свого минулого